

11. *Детские пособия в Ростовской области // Молодая семья. Детские пособия (Официальный сайт).* - URL: <http://detskie-posobiya.molodaja-semja.ru/regionalnye/v-rostovskoy-oblasti> (дата обращения 01.03.2015)

References

1. *On basic regulation of tariffs of public utilities: Feder. the RF law dated 30.12.2004 No. 210-FZ // Collected legislation of the Russian Federation.* – 2005. - No. 1. – art. 36; 2005. - № 52(1). – art. 5597.
2. Gusev A.B. *The regional management of housing and communal complex.* : http://www.urban-planet.org/article_18.html.
3. *On the provision of subsidies for payment for housing and communal services: regulation of the Government of the Russian Federation from 14.12.2005, No. 761 // collected legislation of the Russian Federation.* – 2005. - №. 51. – art. 5547.
4. *Methodical recommendations for the implementation bodies of the state power industry of subjects of the Russian Federation and bodies of local self-government principles of the budgeting focused on result in the housing sector (Project) / Official website of the Ministry of Finance of the Republic of Bashkortostan :* http://minfinrb.bashkortostan.ru/24/01/mr_jkh.htm.
5. Krakashova O.A. *Assessment of the availability of housing and communal services // Housing Economics.* – 2010. - № 1/2 (5/6). – P. 44-53.
6. Krakashova O.A. *Evaluation of regional differentiation of the availability of payment of housing and communal services for the population (on the example of Rostov region) // Bulletin of Taganrog Institute of Management and Economics.* – 2009. - №2(10). – P. 18-25.
7. Krakashova O.A. *A conceptual approach to structuring the problem of evaluating the availability of housing for the population // the Efficiency of management of socio-economic development in the globalized economy: collected articles on materials of the 1st Intern. Conf. Novocherkassk, 13-14 March 2009 / South.-ROS. state technical. University (NPI).* – Novocherkassk: SRSTU (NPI), 2009. – P. 336-343.
8. Krakashova O.A. *Information model assessing the availability of periodic payments of households due to ownership and use of housing/ Economic Bulletin / University of Pereyaslav-Khmelnytsky state pedagogical University named after Grigory Skovoroda.* – 2015. – Vol.26/2. – P. 48-54.
9. *Guidelines for the development of criteria and assessment of availability for consumers of goods and services of utility organisations.* – M.: Centre of municipal economy and law, 2009 : <http://base1.gostedu.ru/57/57546/>
10. *Calculator utility payments for Russian citizens // The official portal of the Government of Rostov region (Official site) :* <http://www.donland.ru/Default.aspx?pageid=125283>
11. *Child allowances in the Rostov region // Young family. Child benefits (Official site).* : <http://detskie-posobiya.molodaja-semja.ru/regionalnye/v-rostovskoy-oblasti>

ДАНИ ПРО АВТОРА:

Кракашова Ольга Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент, генеральний директор ТОВ «Науково-дослідний центр Економіки, математики та менеджменту»
344064, Росія, м. Ростов-на-Дону, вул. Каширська, буд.6, оф.32.
e-mail: src_emm@rambler.ru

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ:

Кракашова Ольга Анатольевна, кандидат экономических наук, доцент, генеральный директор ООО «Научно-исследовательский центр Экономики, математики и менеджмента»
344064, Россия, г. Ростов-на-Дону, ул.Каширская, д.6, оф.32
e-mail: src_emm@rambler.ru

DATA ABOUT THE AUTHOR

Krakashova O.A., Ph.D., Associate Professor, Director General of the limited company «The Research Centre of Economics, Mathematics and Management, Ltd»
Office 32, No 6 Kashirskaya Street, Rostov-on-Don 344064 The Russian Federation
e-mail: src_emm@rambler.ru

УДК 332.2.021.012.33

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ: СТАН, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РІВНІ

Овсієнко А.М.

Предметом дослідження є стан та перспективи розвитку сільського господарства України.

Метою наукового дослідження є аналіз стану АПК України, визначення головних причин гальмування розвитку сільського господарства в Україні.

Методи дослідження. Основними методами дослідження динаміки розвитку малого підприємництва є традиційні загальноприйняті в економіці методи: статистичне спостереження, абстрактно-логічний аналіз, метод порівняння, середні та відносні величини, графічний метод, динамічні ряди, індексний метод, методи математичної статистики (дисперсійний, кореляційний, вирівнювання та ін.).

Методологія проведення роботи. Основні положення в галузі сільського господарства; праці вітчизняних та зарубіжних учених і практиків в означеній сфері.

Результати роботи. У контексті означеної проблематики здійснено спробу розкрити особливості розвитку сільського господарства в Україні.

Галузь застосування результатів. Результати даного дослідження можуть бути застосовані у сфері вивчення проблем АПК.

Висновки. З урахуванням існуючих проблем, а також позитивного зарубіжного досвіду, видається доцільною реалізація заходів у контексті підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної продукції АПК на європейському ринку за такими основними напрямками: гармонізація вітчизняних стандартів на сільськогосподарську продукцію згідно зі стандартами ЄС; збільшення експортного потенціалу вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції; налагодження сучасної інфраструктури аграрного ринку; посилення кооперації господарств населення виробників сільськогосподарської продукції; налагодження співпраці між виробниками сільськогосподарської продукції та дослідними установами; використання позитивного досвіду країн ЄС у регулюванні ринку аграрної продукції в напрямі зміцнення конкурентоспроможності АПК.

Ключові слова: сільське господарство, АПК, конкурентоспроможність, сільськогосподарське виробництво.

СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО УКРАИНЫ: СОСТОЯНИЕ, КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИНТЕГРАЦИИ НА ЕВРОПЕЙСКОМ УРОВНЕ

Овсиенко А.Н.

Предметом исследования является состояние и перспективы развития сельского хозяйства Украины.

Целью научного исследования является анализ АПК Украины, определение главных причин торможения развития сельского хозяйства в Украине.

Методы исследования. Основными методами исследования динамики развития малого предпринимательства являются традиционные общепринятые в экономике методы: статистическое наблюдение, абстрактно-логический анализ, метод сравнения, средние и относительные величины, графический метод, динамические ряды, индексный метод, методы математической статистики (дисперсионный, корреляционный, выравнивание и др.).

Методология проведения работы. Основные положения в области сельского хозяйства; труды отечественных и зарубежных ученых и практиков в указанной сфере.

Результаты работы. В контексте обозначенной проблематики осуществлена попытка раскрыть особенности развития сельского хозяйства в Украине.

Область применения результатов. Результаты данного исследования могут быть применены в области изучения проблем АПК.

Выводы. С учетом существующих проблем, а также положительного зарубежного опыта, кажется целесообразной реализация мероприятий в контексте повышения уровня конкурентоспособности отечественной продукции АПК на европейском рынке по следующим основным направлениям: гармонизация отечественных стандартов на сельскохозяйственную продукцию в соответствии со стандартами ЕС; увеличение экспортного потенциала отечественных производителей сельскохозяйственной продукции; налаживание современной инфраструктуры аграрного рынка; усиление кооперации хозяйств населения производителей сельскохозяйственной продукции; налаживание сотрудничества между производителями сельскохозяйственной продукции и исследовательскими учреждениями; использование положительного опыта стран ЕС в регулировании рынка аграрной продукции в направлении укрепления конкурентоспособности АПК.

Ключевые слова: сельское хозяйство, АПК, конкурентоспособность, сельскохозяйственное производство.

AGRICULTURE IN UKRAINE: CONDITIONS, COMPETITIVENESS AND INTEGRATION PROSPECTS ON EUROPEAN LEVEL

Ovsienko A.

Research subject. Conditions and prospects of agriculture development in Ukraine.

Research purpose. The analysis of agricultural sector conditions in Ukraine and determining the main reasons slowing down the agriculture development in Ukraine.

Research methods. The main methods of studying are the traditional general economic methods: statistical observation, abstract logical analysis, method of comparison, average and relative values, graphical method, dynamic series, index method, methods of mathematical statistics (variance, correlation, alignment, etc.).

Research methodology. Key statements in the sphere of agriculture; works of domestic and foreign scientists and practitioners in this field.

Research results. In the context of given problems the attempt of disclosing the peculiarities of agriculture development in Ukraine is made.

Results implementation. The results of investigation can be applied in studying the problems of agricultural sector.

Conclusions. Taking into consideration the problems existing as well as the positive foreign experience, it seems appropriate to implement the relevant measures in the context of increasing the national agricultural products competitiveness on European market. The main directions of these measures implementation are: harmonization of national standards for agricultural products in accordance with EU standards; increasing the export potential of domestic agricultural producers; establishing a modern agrarian market infrastructure; strengthening the cooperation of private farms and agricultural producers; establishing the collaboration between agricultural producers and research institutions; using the positive experience of the EU countries as for agricultural market regulation towards strengthening the agricultural sector competitiveness.

Key words: agriculture, agricultural sector, competitiveness, agricultural production.

Постановка проблеми. Сьогодні сільськогосподарське виробництво і в цілому агропромисловий комплекс України перебувають у центрі суспільної уваги, оскільки і без того небагатий наш стіл останнім часом особливо збіднів, стрімко зросли ціни на продовольство - такі явища викликають у населення України велику стурбованість і загострюють соціальну напруженість.

Творча і трудова активність людини визначаються не тільки суспільними свободами та правовою захищеністю, а й якістю життя, основним показником якого виступає здоров'я окремої людини і всього суспільства. А залежить здоров'я від стану охорони здоров'я та якості продуктів харчування, стану природного середовища, комфортності житла і робочого місця, організації відпочинку та рівня соціального забезпечення. В усіх сферах господарської діяльності має діяти принцип: не може бути економічним те, що завдає шкоди людині. Тому господарникам необхідно брати до уваги не тільки традиційний економічний ефект, а й шкоду, завдану природі та здоров'ю людини.

Євроінтеграційні процеси стали невід'ємною ознакою та напрямком розвитку аграрного сектора економіки України. Першочергового значення при цьому набула взаємообумовлена діяльність держави та господарюючих суб'єктів, спрямована на забезпечення продовольчої безпеки та комплексний підхід при плануванні розвитку територій.

Адаптація вітчизняного аграрного сектора економіки до умов та вимог Європейського союзу є складним і суперечливим процесом. Внаслідок природних та економічних особливостей галузі сільського господарства, його тривалою внутрішньою і зовнішньою відірваністю від розвинутих європейських країн, суттєвих розбіжностей між Україною та ЄС у визначенні пріоритетів державної аграрної політики продовжуються наукові дискусії про доступні євроінтеграційні перспективи вітчизняного агропромислового комплексу.

Головне завдання що стоїть перед галузями АПК – це зростання сільськогосподарського виробництва, надійне забезпечення країни продуктами харчування та сільськогосподарською сировиною, об'єднання зусиль усіх галузей комплексу для одержання високих кінцевих результатів. Надавати можливості виходу продукції АПК України на світовий ринок.

Ступінь дослідження проблеми. Питання розвитку АПК України розглянуто у наукових працях таких видатних вітчизняних науковців як Бистрякова І.К., Благодатного В.І, Бриндзі З.Ф., Будзяка В.М., В'юна В.Г., Гордійчука А.А., Гуцуляка Г.Д., Лавейкіна М.І., Лукінова І.І., Мельника Л.Г., Мішеніна Є.В., Ніколієнка Т.С., Тарасової В.В., Трегобчука В.М., Фурдичка О.І., та інших. Також, серед зарубіжних робіт необхідно виділити таких науковців як Balzer R.B., Blackie M.J., Cassman K.G., Dixon, J., Eicher C.K., Evenson R.E., Farrow A., Foley J.A., Pieri C., Sachs J.D., та ін.

Метою статті є висвітлення основних аспектів сучасного стану сільського господарства України, його адаптації до умов та вимог Європейського союзу.

Суспільно-політичні події в Україні у 2014 – на початку 2016 років призвели до значних змін у соціально-економічному розвитку регіонів та громад і зумовили необхідність чіткого окреслення напрямів подальших змін у державній регіональній політиці. Скорочення обсягів виробництва, призупинення реалізації інвестиційних проектів, наростання кризових явищ у соціальній сфері і, поряд з тим, започаткування процесу децентралізації влади, законодавче унормування засад державної регіональної політики, збільшення самостійності громад у визначенні перспектив розвитку стали підставою для ретельного аналізу і розробки пропозицій щодо використання позитивного потенціалу запроваджуваних змін.

Перспективи відновлення позитивної динаміки у регіонах залежатимуть від загальної стабілізації макроекономічної ситуації в країні. Проте й на місцях органи самоврядування та місцеві органи виконавчої влади повинні докладати зусиль щодо відновлення економіки та консолідації регіонів навколо спільних завдань забезпечення національної безпеки. Регіональна багатогранність, баланс інтересів, консолідація – це три складові успішності регіональної політики [2].

Продукція сільського господарства є ресурсною складовою виробництва у різних галузях національного господарства, а у харчовій промисловості – її основою. Від ступеня насичення ринку продовольчими товарами сільськогосподарської переробки, їхньої якості та ціни(доступності) залежить забезпечення населення продуктами харчування, що в свою чергу є однією з основних задач виробництва. В даній публікації розглянемо стан сільського господарства у рослинництві та тваринництві за показниками посівних площ, зібраного врожаю, поголів'ям худоби, обсягами виробництва та динаміки цін на основні види продукції.

У січні-червні 2013р. індекс обсягу сільськогосподарського виробництва порівняно з відповідним періодом 2012р. зріс на 15,4%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – 127,5%, а в господарствах населення – 106,4%. За I півріччя поточного року індекс обсягу виробництва продукції рослинництва порівняно з відповідним періодом 2012р. становив 167,1%, у т.ч. в аграрних підприємствах – 212,5%, у господарствах населення – 132,0%.

Під урожай 2013р. сільськогосподарські культури посіяно на площі 28,1 млн.га, з них в аграрних підприємствах – на 19,6 млн.га (69,8% загальних площ), у господарствах населення – на 8,5 млн.га (30,2%) [5].

Основними культурами, під які було освоєно посівні площі є пшениця озима та яра 6 691.9 тис.га, що становить 26,08% посівних площ, кукурудзи – 4 913.3 тис.га (19,15%), соняшнику 4 833.9 тис.га (18,84%) та ячменю озимого та ярого 3 377.9 тис.га (13,17%).

Порівняно з 2012р. загальну посівну площу розширено на 313,7 тис.га (на 1,1%), у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – на 107,7 тис.га (на 0,6%), у господарствах населення – на 206,0 тис.га (на 2,5%). У всіх категоріях господарств до закінчення сівби ярих культур площа загибелі озимих на зерно та зелений корм (включаючи ріпак), посіяних під урожай 2013р., становила 363,2 тис.га, що більш ніж у 6 разів менше, ніж під урожай 2012р., а її частка у площі посіву озимини склала 3,9% (торік – 24,1%).

Суттєве зростання обсягу виробництва продукції рослинництва порівняно з минулорічним зумовлено прискореними темпами збирання ранніх зернових та інших сільськогосподарських культур і збільшенням їхньої середньої врожайності, що зафіксовано серед усіх основних культур, окрім зернобобових.

В абсолютному значенні найбільше зросла середня врожайність серед плодів та ягод, на 9,7 ц/га (з 76.6 до 86.3 ц/га), за відносним показником найбільший ріст врожайності належить пшениці 37,46% (з 19.7 до 27.1 ц/га). Даній культурі також належать максимальні показники збору - 3675.2 на рівні 50,93% від загального обсягу з переліку наведених культур, який становить 7216.8 тис.тонн.

У I півріччі 2013 року індекс обсягу виробництва продукції тваринництва порівняно з відповідним періодом 2012р. становив 105,2%, у т.ч. в аграрних підприємствах – 110,3%, господарствах населення – 101,5%. За розрахунками, на 1 липня 2013 року проти початку липня 2012р. чисельність поголів'я великої рогатої худоби збільшилася до 5 млн. 392.2 тис. (на 3,3%), також зросло поголів'я свиней до 8 млн. 223.8 тис. (на 4,6%), овець і кіз до 2 млн. 253.5 тис. (на 5,1%) та птиці всіх видів 263 млн. 608 тис. (на 6,7%) [5].

Як бачимо, серед усіх основних видів сільськогосподарських тварин переважають показники відгодівлі у господарствах населення над сільськогосподарськими підприємствами. На початок липня 2013р. населенням утримувалось 71,1% загальної чисельності великої рогатої худоби, свиней – 53,7%, овець і кіз – 86,8%, а також 51,7% птиці всіх видів.

Кінцевою ланкою для сільгоспвиробника у його виробничій діяльності є реалізація власної продукції. У першому півріччі 2013р. загальний обсяг реалізованої продукції порівняно з відповідним періодом 2012р. зменшився на 11%, у т.ч. продукції рослинництва – на 23%, а обсяг реалізованої продукції тваринництва – збільшився на 7%. Середні ціни продажу аграрної продукції сільськогосподарськими підприємствами за всіма напрямками реалізації за січень-червень 2013р. порівняно з відповідним періодом 2012р. зросли на 4,5%, у т.ч. рослинництва – на 17,5%, тваринництва – знизилися на 3%.

З категорії рослинництва найбільше було реалізовано кукурудзи – 4710.7 тис.т, найменше ріпаку – 72.9 тис.т, найдорожчим є соняшник 4 198.2 грн. за 1 тону, на якого у 2013 році найбільше зросли ціни за абсолютним показником – 737.2 грн. за 1 тону (21,3%), а за відносним найбільший ріст цін зафіксований у пшениці – 24,4%, (з 1 411.5 до 1 755.9 грн. за 1 тону). В порівнянні з продукцією рослинництва, середня ціна на продукти тваринництва навпаки суттєво зменшилися. Найбільше впали ціни на живу вагу ВРХ, з 13 097.9 до 10 805.8 грн. за 1 тону, тобто на 17,5%, також знизилася ціна птиці, яєць живої ваги свиней. Підвищилися ціни лише на молоко – на 540 грн. за 1 тону (19,9%), з 2 713.8 до 3 253.8 грн. за 1 тону. Найбільші обсяги реалізації м'яса належать птиці, якої продано 571.6 тис.т, що більш ніж в 6 разів перевищує обсяги реалізації ВРХ.

За даними Державної служби статистики України у 2013 році прямі іноземні інвестиції у сільське, лісове та рибне господарство зросли на 15%, тоді як в економіку загалом – лише на 5%, і становлять 839,3 млн дол США. Найбільш привабливими для іноземних інвесторів залишається сільське господарство Київщини та Івано-Франківщини. У ці регіони надійшло близько половини (47,8%) інвестицій галузі, у тому числі Київ залучив 20%, Київська область – 15,8%, а Івано-Франківська область – 12%. Аграрії Дніпропетровщини залучили 6,3%, Харківщини – 5,7%, Львівщини – 5,0% іноземних інвестицій. Обсяги прямих іноземних інвестицій, залучених в аграрний сектор Черкаської та Донецької областей, становлять 3,7% та 3,5% відповідно. Вінниччина та Хмельниччина залучили по 3,1%. На решту 17 регіонів, припадає лише близько 22% іноземних інвестицій [3].

Розглянуті показники стану сільського господарства свідчать, що дана галузь на відміну від промисловості має позитивну динаміку розвитку. Негативні тенденції можна лише відмітити в переважних обсягах споживання птиці, обвалі ціни на ВРХ (на 17,5%) та зменшення вартості свинини, адже її зміна не вплинула на вартість м'яса для кінцевого споживача, в результаті чого посередники отримали вищі прибутки, а виробник меншу рентабельність.

В Україні під урожай 2015р. сільськогосподарські культури були посіяні на площі 26,9 млн.га, у т.ч. сільськогосподарськими підприємствами – на 18,7 млн.га (69,5%), господарствами населення – на 8,2 млн.га (30,5%). Порівняно з 2014р. загальна посівна площа зменшилась на 0,3 млн.га, або на 1,1%.

За попередніми підсумками, виробництво основних сільськогосподарських культур у 2015р. за категоріями виробників характеризується такими даними (табл. 1).

Продовольчого зерна отримано 27,3 млн.т (45,5% загального обсягу), фуражних зернових культур – 32,7 млн.т (54,5%) [4].

Господарствами населення у 2015р. вирощено 98% загального врожаю картоплі, 86% овочів, 81% плодів і ягід, 48% винограду, 23% зерна, 15% соняшнику, 8% цукрових буряків (фабричних).

Важливість та актуальність посилення конкурентоспроможності АПК України на європейському ринку пояснюється підвищенням цін на сільськогосподарську продукцію внаслідок загострення світової продовольчої кризи та збільшенням виробництва й використання біологічного палива, що обумовлює збільшення потенційного попиту на вітчизняну продукцію; зростанням попиту в європейських країнах на органічну продукцію, причому ціни на таку продукцію вищі на 20-50 %, а для її вирощення в країнах ЄС використовується лише 3,5 % загальних сільськогосподарських площ; лише 20 % виробленої в Україні аграрної продукції споживається в межах держави, а решту 80 % можна експортувати; експорт сільськогосподарської продукції становить 21 % усього експорту України до країн ЄС, причому країни ЄС є найбільшим імпортером сільськогосподарської продукції у світі [1].

Таблиця 1. Виробництво основних сільськогосподарських культур у 2014-2015рр.

	Валовий збір			Зібрана площа			Урожайність	
	тис.т	2015р. до 2014р.		тис.га	2015р. до 2014р.		ц з 1 га	(+, -) до 2014р.
		+, -	у %		+, -	у %		
Господарства всіх категорій								
Зернові та зернобобові культури – усього²	59960,3	-3899,0	93,9	14614,3	-13,0	99,9	41,0	-2,7
у тому числі								
пшениця	26490,6	2376,6	109,9	6833,4	822,8	113,7	38,8	-1,3
жито	391,0	-87,0	81,8	150,8	-34,3	81,5	25,9	0,1
ячмінь	8281,1	-765,0	91,5	2803,6	-199,5	93,4	29,5	-0,6
овес	487,2	-125,3	79,5	209,9	-33,7	86,2	23,2	-1,9
кукурудза на зерно	23216,9	-5279,9	81,5	4067,0	-559,9	87,9	57,1	-4,5
просо	213,0	35,0	119,7	112,8	13,9	114,1	18,9	0,9
гречка	127,4	-40,0	76,1	126,5	-10,2	92,5	10,1	-2,1
рис	62,5	11,6	122,8	11,7	1,5	114,7	53,3	3,3
Цукрові буряки (фабричні)	10275,4	-5458,7	65,3	236,9	-93,3	71,7	433,7	-42,8
Соняшник на зерно ²	11165,0	1031,2	110,2	5156,3	-55,9	98,9	21,7	2,3
Соя	3917,7	35,8	100,9	2122,6	329,7	118,4	18,5	-3,1
Ріпак	1741,5	-456,5	79,2	670,8	-194,5	77,5	26,0	0,6
Картопля	20837,4	-2856,0	87,9	1290,9	-51,9	96,1	161,4	-15,0
Овочі	9210,8	-426,7	95,6	447,0	-16,8	96,4	206,1	-1,7
Плоди та ягоди ³	2142,6	143,5	107,2	205,0	-4,9	97,7	104,5	9,3
Виноград ³	376,1	-59,5	86,3	41,6	-2,6	94,1	90,4	-8,2

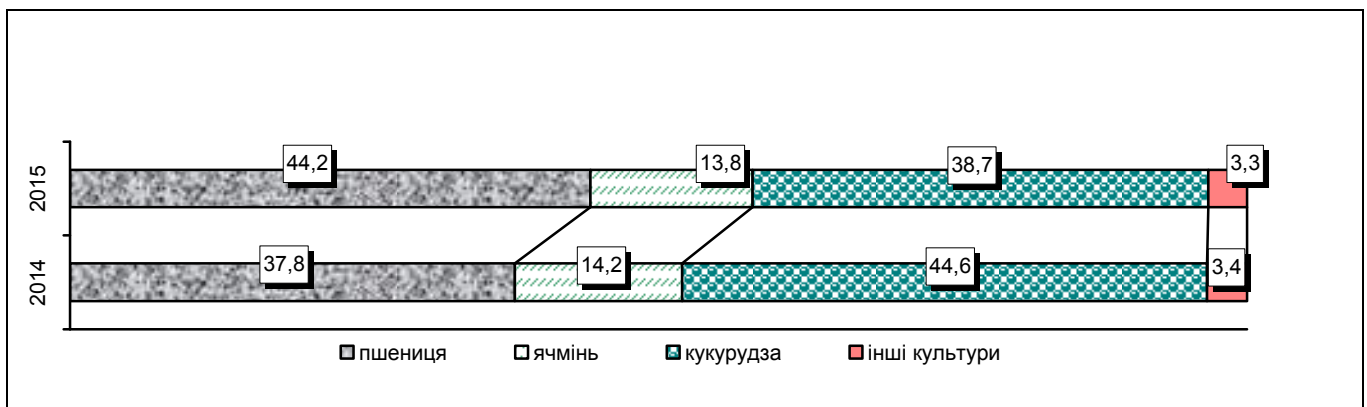

Рисунок 1. Структура виробництва зернових і зернобобових культур

Розвиток інтеграції на європейському рівні є сучасною ознакою прогресивних змін у сільському господарстві. Європейські орієнтири надають аграрному сектору відповідний вектор розвитку та відкривають нові можливості для відродження сільського господарства, створюють додаткові порівняльні переваги на агропродовольчому ринку в умовах глобалізації економіки.

Для успішного розв'язання завдань євроінтеграції агропромисловий комплекс України має достатньо передумов: багатий природно-ресурсний та експортний потенціал, вагомий людський капітал, поступово зростаючу інвестиційну привабливість, збережений уклад сільського життя та багатовікові традиції ведення сільського господарства.

Розвитку конкурентоспроможності продукції, яка є запорукою стабільної діяльності підприємств, сприяє світова практика управління підприємствами, яка спрямована на забезпечення довгострокових переваг шляхом використання унікальних можливостей підприємств. Конкурентні стосунки як механізм взаємодії агентів на ринку задають параметри ринкової економіки, визначають функціональні залежності в системі підприємницьких стосунків, забезпечують розширене відтворення у сфері агропромислового комплексу.

Значною мірою перешкоджають зміцненню конкурентоспроможності вітчизняної продукції АПК на зовнішніх ринках такі чинники:

- низький рівень розвитку вітчизняної фінансово-кредитної системи, що проявляється у високій вартості банківських кредитів та позик, нерозвиненості в Україні сфери страхування кредитних та виробничих ризиків;

- нерозвиненість інфраструктури АПК, що призводить до збільшення вартості виробництва, значних втрат продукції під час її транспортування та зберігання;

- недостатня гармонізація українських стандартів якості з міжнародними;

- низька капіталізація вітчизняних сільськогосподарських підприємств, яка обмежує їх можливості щодо залучення додаткових коштів для розвитку бізнесу;

- переважно низький рівень спеціалізації функціонуючих господарств – більшість вітчизняних сільськогосподарських підприємств займаються рослинництвом і тваринництвом, виробляючи при цьому 10-20 найменувань продукції;

- недостатність державного цільового фінансування науково-прикладних розробок в аграрному секторі, що зумовлює незадовільну якість насінневого та племінного матеріалу, обмежує продуктивність сільськогосподарського виробництва;

- недостатня активність державної політики щодо підтримки родючості ґрунтів, яка призводить до збільшення частки ґрунтів, які є непридатними для ведення сільського господарства;

- занепад вітчизняної машинобудівної галузі та обмеженість фінансових можливостей сільськогосподарських виробників;

- фактичне знищення кооперативних традицій [1].

З урахуванням існуючих проблем, а також позитивного зарубіжного досвіду, видається доцільною реалізація заходів у контексті підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної продукції АПК на європейському ринку за такими основними напрямками: гармонізація вітчизняних стандартів на сільськогосподарську продукцію згідно зі стандартами ЄС; збільшення експортного потенціалу вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції; налагодження сучасної інфраструктури аграрного ринку; посилення кооперації господарств населення виробників сільськогосподарської продукції; налагодження співпраці між виробниками сільськогосподарської продукції та дослідними установами; використання позитивного досвіду країн ЄС у регулюванні ринку аграрної продукції в напрямі зміцнення конкурентоспроможності АПК.

Список використаних джерел

1. Гайдуцький П. Україна – ЄС: проблеми інтеграції [Електронний ресурс] / П. Гайдуцький // Джерело тижня – 7 червня 2013 року. – Режим доступу: <http://agroconf.org/content/gayduckiyukraina-es-problemy-integracii>.
2. Економіка регіонів у 2015 році: нові реалії і можливості в умовах започаткованих змін». Аналітична доповідь [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1972>.
3. Експрес-випуск Державної служби статистики України 14.02.2014 №88/0/03.5вн-14 // <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Експрес-випуск Державної служби статистики України 25.01.2016 №23/0/06.1вн-16 // <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Поліщук Н. Сільське господарство в Україні у 2013 році [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://infolight.org.ua/content/silske-gospodarstvo-v-ukrayini-u-2013-roci>.
6. Ужва А. Конкурентоспроможність агропромислового комплексу в контексті євро інтеграційних процесів України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_11_25_lviv/sekcija_1_2014_11_25/konkurentospromozhnist_agropromislovogo_kompleksu_v_konteksti_evrointegracijnikh_procesiv_u_krajini/67-1-0-1052.

References

1. Haidutskyi P. *Ukraine – ES: Problems of Integration* [Ukraine-EU: integration problems]. <http://agroconf.org/content/gayduckiyukraina-es-problemy-integracii>.
2. *Ekonomika rehioniv u 2015 rotsi: novi realii i mozhlyvosti v umovakh zapochatkovanykh zmin». Analytychna dopovid [Economy of Regions in 2015: New Realities and Opportunities in Conditions of Changes. Policy Brief]*. <http://www.niss.gov.ua/articles/1972/>.
3. *Ekspres-vypusk Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Express Issue of the State Statistics Service]* 14.02.2014 № 88/0/03.5вн-14. <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. *Ekspres-vypusk Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Express Issue of the State Statistics Service]* 25.01.2016 №23/0/06.1єн-16. <http://www.ukrstat.gov.ua>.

5. Polishchuk N. *Sil'ske hospodarstvo v Ukraini u 2013 rotsi [Agriculture of Ukraine in 2013]*. <http://infolight.org.ua/content/sil'ske-gospodarstvo-v-ukrayini-u-2013-roci>.

6. Uzhva A. *Konkurentospromozhnist ahropromyslovoho kompleksu v konteksti yevro intehratsiinykh protsesiv Ukrainy [Ukrainian Agriculture Sector Competitiveness in context of European Integration Processes]*. http://sophus.at.ua/publ/2014_11_25_lviv/sekcija_1_2014_11_25/konkurentospromozhnist_agropromislovogo_kompleksu_v_konteksti_evrointegracijnikh_procesiv_ukrajini/67-1-0-1052.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Овсієнко Анатолій Миколайович, старший викладач кафедри політичної економії ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., 08401, Україна
e-mail: allaovsienko@mail.ru

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Овсиенко Анатолий Николаевич, старший преподаватель кафедры политической экономии ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
ул. Сухомлинского, 32, г. Переяслав-Хмельницкий, Киевская обл., 08401, Украина
e-mail: allaovsienko@mail.ru

DATA ABOUT THE AUTHOR

Ovsienko Anatolii Mykolaiovych, Senior Lecturer of the Chair of Political Economy SHEE «Pereyaslav-Khmelnytskyi State Pedagogical University after Grigoriy Skovoroda»
30, Sukhomlinskogo Street, Kyiv region, 08401, Ukraine
e-mail: allaovsienko@mail.ru

УДК 005:001.8:656.078.8:656.7:061.5 (045)

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ КОРПОРАТИВНОГО АНАЛІЗУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АВІАКОМПАНІЙ

Побережна З.М.

Статтю присвячено вирішенню важливої прикладної проблеми здійснення оцінювання конкурентоспроможності авіакомпаній як об'єктів корпоративного інвестування. Відсутні методичні підходи до визначення конкурентоспроможності за рівнем корпоративної стійкості та емісійної активності авіакомпаній. Предметом дослідження у даній статті виступає методичне забезпечення корпоративного аналізу конкурентоспроможності авіакомпаній як об'єктів інвестиційних вкладень. Метою дослідження визначено обґрунтування методичного забезпечення корпоративного аналізу конкурентоспроможності авіакомпаній через встановлення типу корпоративної стійкості та рівня емісійної активності. Завданнями дослідження виступають: обґрунтування методичного підходу до оцінювання кредитоспроможності авіакомпанії; визначення конкурентно-інвестиційного рейтингу та рівня конкурентоспроможності авіакомпанії; формування методичних основ корпоративного аналізу рівня емісійної активності авіакомпанії, визначення типу корпоративної стійкості та виду конкурентоспроможності. Методологічною основою дослідження є положення теорії корпоративного та інвестиційного менеджменту. В процесі дослідження використано емпіричні та комбіновані методи проведення економічних досліджень. За результатом дослідження обґрунтований методичний підхід до корпоративного аналізу кредитоспроможності авіакомпанії, який на відміну від існуючих враховує значення показників емісійної активності та тип корпоративної стійкості авіакомпанії. На відміну від відомого підходу, корпоративний аналіз дозволяє визначити рівень та вид конкурентоспроможності авіакомпанії. Використання запропонованого методичного підходу в практиці інвестиційної діяльності авіакомпаній дозволяє визначити їх конкурентні переваги в процесі залучення коштів корпоративних інвесторів на ринках інвестиційних ресурсів.

Ключові слова: конкурентоспроможність, корпоративний аналіз, корпоративна стійкість, емісійна активність, конкурентно-інвестиційний рейтинг, оцінювання, авіакомпанія, рівень, тип, вид.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ КОРПОРАТИВНОГО АНАЛИЗА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ АВИАКОМПАНИЙ

Побережная З.Н.

Статья посвящена решению важной прикладной проблемы осуществления оценки конкурентоспособности авиакомпаний как объектов корпоративного инвестирования. Отсутствуют